Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0270

(mr. dr. D.P.C.M Hellegers, voorzitter, mr. dr. S.O.H. Bakkerus,
mr. dr. ing. A.J. Verdaas, leden en mr. A. Kanhai, secretaris)

Datum uitspraak	26 maart 2024
Klacht van	De consument
Tegen	ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

Zorgplicht bank. Overkreditering. De consument stelt zich op het standpunt dat de bank haar zorgplicht jegens hem heeft geschonden door hem meer te lenen dan gelet op zijn financiële situatie verantwoord was. Op 16 oktober 2018 heeft de consument de bank verzocht de kredietlimiet van zijn doorlopend krediet te verlagen. De bank heeft de consument vervolgens een offerte toegezonden maar de consument heeft deze niet geaccepteerd. De consument stelt zich op het standpunt dat de bank toen een kredietwaardigheidstoets had moeten uitvoeren omdat zijn financiële situatie was gewijzigd. De commissie is van oordeel dat de bank geen kredietwaardigheidstoets hoefde uit te voeren. Van een schending van de zorgplicht door de bank is geen sprake. De klacht is ongegrond en de vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consument; 4) de dupliek van de bank

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

1.4 Na behandeling door de enkelvoudige kamer is de commissie uitgebreid naar meervoudig. Partijen zijn hierover geïnformeerd.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Op 24 januari 2012 heeft de consument bij de bank een doorlopend krediet met een opnamelimiet van € 30.000,- aangevraagd. De bank heeft het doorlopend krediet op 15 februari 2012 aan de consument verstrekt.

2.2 Op 16 oktober 2018 heeft de consument telefonisch contact opgenomen met de bank met de vraag of het mogelijk was de opnamelimiet te verlagen naar € 6.000,-. Op dat moment had de consument ongeveer € 2.900,- van het doorlopend krediet opgenomen, waren er geen betalingsachterstanden op zijn betaalrekening en het doorlopend krediet en had hij daar extra op afgelost.

2.3 De bank heeft de consument op dezelfde datum een offerte (hierna: de offerte) toegezonden voor een doorlopend krediet met een opnamelimiet van € 6.000,-. De offerte was geldig tot 12 november 2018. De consument heeft de offerte niet ondertekend retour gezonden waardoor de kredietlimiet niet is verlaagd.

2.4 Vanaf eind 2018 heeft de consument de gehele limiet van het doorlopend krediet in fases opgenomen. Met deze bedragen heeft de consument via beleggingsplatformen crypto-valuta aangekocht. Later is gebleken dat er sprake was van beleggingsfraude en dat de consument is opgelicht.

2.5 In maart en april 2021 heeft de bank de consument verzocht documenten aan te leveren zodat zij kan beoordelen of het doorlopend krediet nog bij de financiële situatie van de consument paste. De consument heeft hier geen gehoor aan gegeven.

2.6 Op 3 mei 2021 heeft een telefoongesprek tussen de consument en de bank plaats-gevonden. Tijdens dit gesprek is de financiële situatie van de consument besproken. De bank heeft naar aanleiding van dit gesprek vastgesteld dat het doorlopend krediet niet meer paste bij de financiële situatie van de consument. De bank heeft vervolgens de opname-mogelijkheid van het doorlopend krediet geblokkeerd, een betaalpauze ingelast en geen rente meer in rekening gebracht.

2.7 De bank heeft vervolgens aan de consument een offerte uitgebracht voor een Financieel Fit Krediet (hierna: FFK) ter hoogte van € 31.273,94. Dit is een renteloze lening waarmee het doorlopend krediet volledig wordt afgelost en waarbij rekening wordt gehouden met de maandelijkse bestedingsruimte van de consument. De consument heeft de FFK-offerte geaccepteerd.

2.8 Op 14 juli 2022 heeft de consument een klacht ingediend bij de bank omdat hij het toch niet eens is met de door de bank geboden oplossing van het FFK. Hij vindt dat de bank in oktober 2018 de kredietlimiet had moeten verlagen naar € 6.000,-.

De bank heeft de klacht van de consument afgewezen. De consument heeft vervolgens zijn klacht aan Kifid voorgelegd.

De klacht en vordering

2.9 De consument vordert dat de uitstaande schuld wordt verlaagd naar € 6.000,- en dat het rentepercentage wordt aangepast van 0% naar 2%. Met andere woorden vordert de consument kwijtschelding van een bedrag van om en nabij € 24.000,-.

2.10 De consument voert hiertoe aan dat de bank haar zorgplicht tegenover de consument heeft geschonden door in oktober 2018 geen kredietwaardigheidstoets uit te voeren. Dit terwijl de consument tijdens het telefoongesprek heeft aangegeven dat zijn inkomen met 50% is gedaald. De consument heeft weliswaar ingestemd met het FFK maar is toch van mening dat de uitkomst van een kredietwaardigheidstoets in oktober 2018 tot een verlaging van de kredietlimiet zou hebben geleid. Dat de consument de offerte in oktober 2018 niet heeft geaccepteerd is dan ook niet relevant. De consument heeft de bestedingsruimte van het doorlopend krediet na oktober 2018 volledig opgenomen en via beleggingsplatformen belegd in Bitcoins en andere cryptovaluta. Achteraf bleek de consument te zijn opgelicht. Als de bank de opnamelimiet in oktober 2018 zou hebben verlaagd naar € 6.000,-, dan zou de schade beperkt zijn gebleven. Verder stelt de consument dat de bank had kunnen weten dat zijn financiële situatie is gewijzigd, omdat zijn uitkering op de betaalrekening die hij bij de bank aanhoudt wordt gestort.

Het verweer

2.11 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Waar moet de commissie over oordelen?

3.1 De commissie moet beoordelen of de bank de openstaande schuld van de consument dient te verlagen naar € 6.000,-. Dit komt neer op kwijtschelding van een bedrag van € 24.000,-

3.2 De commissie oordeelt dat de bank dat niet hoeft te doen. De klacht van de consument is ongegrond en zijn vordering wordt afgewezen. Zij zal haar oordeel hieronder toelichten.

Het juridisch kader

3.3 Kredietverstrekkers, zoals de bank, dienen vanuit hun zorgplicht te waken voor overkreditering.[1]

[1] Zie artikel 4:34 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

Overkreditering houdt in dat aan de consument een krediet is verstrekt waarvan hij de daarbij behorende lasten niet kan dragen. Door vóór het sluiten van de krediet-overeenkomst of bij een belangrijke verhoging daarvan informatie in te winnen over de financiële positie van de consument, kan de kredietverstrekker beoordelen of de kredietverstrekking verantwoord is. Dit komt voort uit de opvatting dat de kredietverstrekker over het algemeen beter dan de consument in staat is de gevolgen van de krediet-verstrekking te overzien, weer te geven en te beoordelen of de consument in staat zal zijn de lasten te (blijven) dragen.[2] Als de overkreditering vaststaat, komt de rente die betaald is over het te veel verstrekte kredietbedrag als schade voor vergoeding in aanmerking.[3]

De bank hoefde in oktober 2018 geen kredietwaardigheidstoets uit te voeren

3.4 De consument neemt het standpunt in dat de bank in oktober 2018 heeft nagelaten tussentijds een kredietwaardigheidstoets uit te voeren terwijl zij daar in het kader van haar zorgplicht toe verplicht was, althans zo begrijpt de commissie het verwijt van de consument. Als de bank wel een kredietwaardigheidstoets zou hebben uitgevoerd, dan zou dit tot een verlaging van de kredietlimiet hebben geleid, aldus de consument. De bank betwist dat zij een kredietwaardigheidstoets moest uitvoeren en eveneens dat dit tot een verlaging van de kredietlimiet zou hebben geleid.

3.5 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank in oktober 2018 verplicht was om een kredietwaardigheidstoets uit te voeren. De commissie oordeelt dat de bank dat niet hoefde te doen. Volgens artikel 4:34 Wft zijn er twee momenten waarop de bank als kredietverstrekker een kredietwaardigheidstoets moet uitvoeren, namelijk (i) bij de totstandkoming van een overeenkomst inzake krediet en (ii) bij een belangrijke verhoging van de kredietlimiet. Uit dit artikel of andere bepalingen in de Wft volgt niet dat de bank tijdens de looptijd van een krediet de verplichting heeft tussentijds een kredietwaardigheidstoets uit te voeren. Geen van de in artikel 4:34 Wft genoemde situaties was in oktober 2018 aan de orde. Er was geen sprake van een nieuwe kredietaanvraag en evenmin van een belangrijke verhoging van de kredietlimiet. De verplichting om een kredietwaardigheidstoets uit te voeren bij een lopend krediet volgt ook niet uit de VFN Gedragscode van 1 januari 2012 die ten tijde van de verstrekking van toepassing was. Een andere grond voor een verplichting van de bank om een tussentijdse kredietwaardigheidstoets uit te voeren was er naar het oordeel van de commissie in 2018 evenmin. Gelet op het vorenstaande treft het verwijt van de consument geen doel.

3.6 Ook indien zou komen vast te staan dat de consument de bank wel zou hebben geïnformeerd over zijn inkomensdaling als gevolg van baanverlies, zou dat het vorenstaande niet anders maken.

[2] Vergelijk Hoge Raad 16 juni 2017, ECLI:NL:HR2017:1107, overweging 4.2.6, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[3] Zie onder meer Kifid CvB 2017-013, te vinden op www.kifid.nl.

De conclusie

3.7 Gelet op hetgeen de commissie vanaf 3.5 heeft overwogen, komt zij tot het oordeel dat de bank niet tekort is geschoten in haar zorgplicht door in oktober 2018 geen kredietwaardigheidstoets uit te voeren. Van overkreditering is dan ook geen sprake. De commissie wijst de vordering van de consument daarom af.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022 , te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Artikel 4:34 Wft

1. *Voor de totstandkoming van een overeenkomst inzake krediet, of een belangrijke verhoging van de kredietlimiet, dan wel de som van de bedragen die op grond van een bestaande overeenkomst inzake krediet aan de consument ter beschikking zijn gesteld, wint een aanbieder van krediet in het belang van de consument informatie in over diens financiële positie en beoordeelt hij, ter voorkoming van overkreditering van de consument, of het aangaan van de overeenkomst onderscheidenlijk de belangrijke verhoging verantwoord is.*

2. *De aanbieder gaat geen overeenkomst inzake krediet aan met een consument en gaat niet over tot een belangrijke verhoging van de kredietlimiet of de som van de bedragen die op grond van een bestaande kredietovereenkomst aan de consument ter beschikking zijn gesteld indien dit, met het oog op overkreditering van de consument, onverantwoord is.*

3. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het eerste en tweede lid.*